БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 100 (8625) | 1958 оной апрелиин 27, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

Шухала асуудалнуудай нэгэн

Манай ороной советскэ, партийна органууд, ажахын организацинууд болон бусад эмхи зургаанууд олонитэй нягта холбоотойгоор хүдэлжэ, ажалшадай гомодол гуйлтануудые, һанамжа дурадхалнуудые хабатаа абалсан, ажал хэрэгээ эрхилдэг байна. Тииншьегүй яахаб. Зүб гэхэдэ, ажалшад али нэгэн организациин, эмхи зургаанай, предприяти гү, али ажахын ямар нэгэ һалбариин дутагдалнуудые саг соонь элирүүлнэ, тэдэниие усадхаха талаар тон зүб дурадхалнуудые оруулна, арга боломжонуудые заана. Тэрээнтэй хамта, хүдэлмэришэд, колхозниигууд, алба хаагшад партийна, советскэ организацинуудта бэшэшье үгөөрөө мэдээсэдэг, бэшэгээршье хандадаг байха юм.

Олонхи хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай бэшэгүүдтэ, тэдэнэй гомодолнуудта анхаралтайгаар хандана. Тэдэнэр ажалшадай һанамжа болон дурадхалнууд тухай тогтоогдоһон болзор соонь зүбөөр шиидхэбэри гаргадаг, абаһан хэмжээнүүд тухайгаа мэдүүлгэ бэшэһэн хүнүүдтэ саг соонь харюу үгэдэг юм.

Тэрэшэлэн партийна, советскэ органуудай, худалдаа наймаанай организацинуудай, культурно-гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи дутуу талануудые элирүүлһэн хэдэн олон бэшэг үдэр бури шахуу газетымнай редакцида орожо, олонхинь толилогдоно. Ажалшадай шүүмжэлхы бэшэг мүн мүнөөдэрэймнай номерто толилогдобо. Эдэ бэшэгүүдые шэнжэлжэ үзэхэдэ, ажалшадай саашань хүгжөөхын түлөө ажалшадай үнэн зүрхэнһөө оролдожо байһаниие гэршэлнэ. Тиимэ тула манай ажалша олониитын үүсхэл урмашуулзалгэ болоно. Ушар иимэһээ нютагуудтахи партийна, советскэ органууд, ажахын организацинууд, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд энээниие анхаралтайгаар шэнжэлжэ үзэхэ, зохихо тобшолол хэхэ уялгатай.

Редакцида ерэһэн зарим шүүмжэлхы бэшэгүүд хэмжээ абахынь тула партийна, советскэ органуудта, предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээгдэдэг байна.

Тэрэ зуура, зарим ушарта газетэдэ толилогдоһон, толилогдоошьегүй бэшэгүүдээр ямаршье хэмжээ абтангүй үлэдэг. Жэшээлхэдэ, Зэдын, Мухаршэбэрэй, Баргажанай аймгүйсэдкомууд газетэдэ хэблэгдэһэн шүүмжэлэлнүүдые удаан болоһон хойно ёһын тэдыдэ харадаг, ямар хэмжээ абаһан тухайгаа редакцида саг соонь мэдээсэдэггүй байха юм. Тиимэһээ, ажалшадай һанамжа, дурадхалнуудые обёордоггүй ушар ушардаг.

Мүн зарим организаци, предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ асуудалнуудта урдашье хандаал адли хойрогоор хандадаг байна. Ажалшадһаа ерэһэн бэшэгүүдтэ, гомодол болон мэдүүлгэнүүдтэ, шүүмжэлхы ажаглалтануудта ёһо тэдыгээр хандадаг, саг соонь хэмжээ абадаггүй ушарнууд «Забайкаллес» комбинадта, Хүдөө ажахын министерствын зарим таһагуудта усадхагдаагүй байһаар. Иимэ ушар мүн Улан-Удын горсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагта үзэгдэнэ. Эндэ үхибүүдые ясли, садуудта оруулхые гуйжа хандаһан гомодолнууд хэдэн һараар шиидхэгдэнгүй миил хэбтэжэ байдаг.

Ажалшадай гомодол, бэшэгүүдтэ албан хойрогоор хандадаг ушар ондоошье эмхи зургаанууд, организацинуудта үзэгдэдэг. Яруунын, Ториин аймгүйсэдкомуудай, республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай элирүүлэн шүүмжэлһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар эрид хэмжээ саг соонь абадаггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүдөөдэ, илангаяа малшадай дунда худалдаа наймаанай хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэн тухай оло дахин хэлэгдэдэг, бэшэгдэдэгшье гээшэ. Теэд Бурмонкоопсоюзай, тэдэнэй мэдэлэй нютагуудтахи аймпотребсоюзуудай, Худалдаа наймаанай министерствын зүгһөө тэдэ дутуунуудые усадхаха тушаа хэмжээн абтанагүй.

Иимэ ябадалнуудтай саашадаа эбсэжэ болохогүй. Ажалшадай бэшэгүүд болон гомодолнуудта ёһо тэдыгээр хандаха баримтанууд ойрын сагта усадхагдаха ёһотой. Тиимэһээ гүрэнэй зургаанай хүдэлмэришэ бүхэн ажалшадай бэшэгүүд болон эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха уялгатай бшуу. Энээнэй тон шухала байһаниие манай парти, правительство хододоо һануулжа, заажа байдаг гээшэ.

Мүнөөшье жэлдэ КПСС-эй ЦК-гэй Майн 1-нэй Уряал соо иигэжэ хэлэгдэнэ: **«Советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд! Советскэ зургаанай ажал хүдэлмэри һайжаруулагты! Нобшо хойрог ябадалые эрид шууд усадхагты! Ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандагты!** Энээниие хүтэлбэри болгон, советскэ хүнүүдэй эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха гээшэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга мүн.

Манай партиин хамтын зүб хүтэлбэридэ үнэн зүрхэнһөө этигэдэг ажалшад өөһэдынгөө һанажа, бодожо ябаһан юумэ тухайгаа партийна, советскэ болон ажахын организацинуудта бэшэдэг байна. Эгээл иимэһээ ажалшадай нэгэшье бэшэг, нэгэшье мэдүүлгэ болзор соогоо харагдангүй, харюугүйгөөр орхигдохо ёһогүй.

Арад зоной эрилтэнүүдтэ албан хойрогоор, ёһо тэдыгээр хандадаг баримтануудые элирүүлхэ, ажалшадай бэшэгүүдые хаража үзэлгые хинан шалгажа байха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

...ороһо таряа, лён, хартаабха, ...һү болон хүдөө ажахын ондоошье продуктнуудые элбэгээр ...жа, гүрэндэ ехээр тушааһанайнь ...Кировскэ областиин 1.492 колхозниигые, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, партийна, советскэ, комсомольско, хүдөө ажахын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнаба.

Ленинэй орденоор—42, Ажалай Улаан Тугай орденоор—145, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор—406, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—452, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар—447 хүн шагнагдаа.

1924 онһоо хойшо колхозой түрүүлэгшэ байжа шэн зоригтойгоор ажаллаад, хүдөө ажахын продукт абаха хэрэгтэ элитэ ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Куменскэ районой «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай Герой Прозоров Петр Алексеевич «Хадуур ба балта» гэжэ хоёрдохи алтан медаляар шагнагдаа.

Польско Арадай Республикада СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай айлшалһан тухай мэдээсэл

Польско Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй уряалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов апрелиин 17-һоо 26 болотор Польшодо хани ёһоор айлшалаа. Нүхэр К. Е. Ворошиловтай сугтаа СССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн нүхэр Е. А. Фурцева, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр К. Т. Мазуров, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй мандатна комиссиин түрүүлэгшэ, Украинын компартиин ЦК-гэй секретарь нүхэр С. В. Червоненко, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин гэшүүн, Литвын компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Ю. Снечкус, СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министр нүхэр В. П. Елютин, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Н. С. Патоличев, СССР-һээ Польско Арадай Республикада байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол нүхэр П. А. Абрасимов гэгшэд айлшалжа ябалсаа.

К. Е. Ворошилов болон советскэ хүтэлбэрилхы бусад ажал-ябуулагшад нүхэд В. Гомулкатай, А. Завадскитай, Ю. Циранкевичтэй болон Польско Арадай Республикын бусад хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай уулзаһан байна. Бэе бэеэ ойлголсолгын хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн нүхэрэй ёһоной хөөрэлдөөнүүд дундуур советско-польско хани барисаае саашадань хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ тушаа һанамжа бодолнууд хэлсэгдээ.

К. Е. Ворошилов болон Советскэ Союзай партийна, гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад польско ханинарай уряалаар орон соогуур ябажа, Варшава, Катовица городуудта, Силезиин промышленна райондо, Краков, Шэнэ Гута, Лодзь, Познань, Гданьск, Вроцлав городуудта, хэдэ хэдэн предприятинууд, хүдөө ажахын кооперативууд, научна эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта хүрэһэн, Польско Арадай Республикын түүхын, культурын памятнигуудые үзэһэн байна.

ПНР-тэ айлшалха үедөө К. Е. Ворошилов болон СССР-эй партийна, гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад хүдэлмэришэдтэй, хүдөөгэй ажалшадтай, интеллигенциин, залуушуулай түлөөлэгшэдтэй, арадай нэгэдэлэй фронтдо ородог партинууд, организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хани ёһоор уулзажа, халуун зүрхэнһөө хөөрэлдөө.

Польшын ажалшад советскэ айлшадые хани халуунаар амаршалан угтаа. Эдэ хөөрэлдөөнүүд хадаа советско-польско хани барисаанай эбдэршэгүй, бата бэхи байһанай шэнэ гэршэ мүн. Хоёр ороной арадууд энэ хани барисаае тон ехэ удхашанартай гэжэ тоолодог.

ПНР-тэ айлшалха зуураа советскэ айлшад польско арадай политическэ, экономическа болон культурна ажабайдалтай, шалгагдамал ударидагша —Польско Нэгэдэмэл Хүдэлмэришэнэй партиингаа хүтэлбэреэр туйлаһан амжалтатайнь һайса танилсаһан байха юм.

ПНР-тэ К. Е. Ворошиловай болон СССР-эй партийна, гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшадай айлшалалгань ПНР СССР хоёрой хоорондо баталагдаһан хани барисаан, харилсан туһалалсалга, дайнай хойто тээхи харилсан ажаллалга тухай түүхэтэ договорой баталагдаһанһаа хойшо 13 жэлэй ойе Польшодо ба СССР-тэ баярай оршон байдалда тэмдэглэлгэтэй, мүн ленинскэ үдэрнүүдтэй тудаа. Тэрэшэлэн энэ айлшалалга хадаа тэгшэ эрхэтэй байлгын, социализмын түлөө хамтааран тэмсэхэдээ хоорондоо туһалалсадаг, дэмжэлсэдэг ленинскэ ёһо гуримууд дээрэ үндэһэлһэн советскэ, польско арадай хани барисаанай, ахадүүгэй нэгэдэлэй тон ехэ гэршэ болобо. Советскэ Союзай, Польско Арадай Республикын арадуудай хани барисаан, бата нэгэдэл болбол бүхы социалистическэ лагериин оронуудай нэгэдэлые хүгжөөлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһатай юм.

Дуратай сагтаа Советскэ Союзда айлшалхыень нүхэр К. Е. Ворошилов СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэһээ Польско Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ А. Завадскиие уриба. Энэ уряал баяртайгаар хүлеэн абтаа.

Польско Арадай Республикада К. Е. Ворошилов болон советскэ бусад ажал-ябуулагшадай хани ёһоор айлшалалга Советскэ Союзай ба Польско Арадай Республикын хоорондохи хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ, уласхоорондын түгшүүрилые һулаpуулхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэдэнэй хамтын тэмсэлдэ туһалха байна.

КУРСКА ОБЛАСТЬДО ЛЕНИНЭЙ ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

Курска областьдо Ленинэй орден барюулгада зорюулагдаһан ажалшадай депутадуудай областной Соведэй болон КПСС-эй областной комитедэй нэгэдэмэл заседани апрелиин 25-да Курскда болоо.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой, областной партийна болон советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй президиумдэ ерэхэдэнь суглараrшад халуунаар угтаа.

Нүхэр Н. С. Хрущев правительственна шан барюулаад, областиин ажалшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалха зуураа, ажахынгаа бүхы һалбариие хүгжөөлгэдөө шэнэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Ефремов, Ленинскэ районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай Герой Д. Г. Литвинов болон бусад үгэ хэлээ.

Удаань сугларагшадта халуунаар угтагдан, нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй хэлэһэн үгэ альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ таһалдуулагдаһан байна.

Заседанида хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Нүхэр Н. С. Хрущев хүдөө ажахын олон түрүүшүүлдэ «Хадуур ба балта» гэжэ алтан медаль, орден, медаль энэ заседани дээрэ барюулаа. Дайнай жэлнүүдтэ Курскда фашистска булимтарагшадай орхиһон һомоной складые аюулгүй болгон зайсуулха үедэ шалгарһан сэрэгэй алба хаагшадта мүн лэ правительственна шан барюулагдаһан байна.

Н. С. Хрущев шагнагдагшадые халуунаар амаршалаад, шэнэ амжалта туйлахыень хүсөө.

(ТАСС).

Бурят-Монголой дуу болон хатарай ансамблиин концертнүүд

СТАЛИНАБАД, апрелиин 25. (ТАСС). Бурят-Монголой дуу болон хатарай ансамблиин концерт эндэ гурбан үдэр боложо дүүрэ. Ахадүү республикын хүгжэмэй болон хореографическа искусствые Сталинабад городой хүн зон ехээр һонирхожо хараба.

Республикын колхоз, совхозуудай полинууд дээрэһээ

БИЧУРА

Аймагай колхозуудта энэ жэлдэ хабарай тарилгын хүдэлмэри урда урдынхиһаа эртэ эхилэгдээд, эмхитэй һайнаар ябуулагдана. Аймаг соогоо эгээн түрүүлэн эртын тарилга эхилһэн Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 900 гектарта хара таряа, шэниисэ таряад байнхай. Һүүлэй үдэрнүүдтэ ороһон саһан тарилгын хүдэлмэриие бага зэргэ һаатуулаа.

«Заря коммунизма» колхозойхид тарилгадаа баһал һайн бэлэдхэлтэйгээр ороо. Тус колхоз тарилгын урда тээ, үсөөхэн хоногто мянга гаран гектар пар дээрэ шииг нойто барихаар борнойлго хээд, тэрэнэйнгээ 300 гектарта шэниисэ таринхай. Колхозой 2-дохи комплексно бригадынхид (бригадирынь нүхэр Тетерин) эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадын механизаторнууд һаяшаг Түнхэнэй аймагай, СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Тахановай бригадынхидай хандалга бэшэгые бултадаа зүбшэн хэлсэжэ, бүримүһэн дэмжээд, шэнэ уялга абаа. Механизатор, сеялкэшэн бүхэн тарилгын үедэ халаанайнгаа даабариие хододоо 130—150 процент дүүргэхэ, машина, техникэ дүүрэн хүсөөрнь хоёр халаанда хүдэлгэхэ, шэнгэн түлишэ, түрхихэ тоһо 10—15 процент алмаха, заһабарилгын запасной частиин гаргашалгые эрид бага болгохо уялга абтаа. Мүн эндэхид эртын тарилгые 8 — 10 хоног соо, һайн шанартайгаар үнгэргэхөөр зоригжэнхой.

Аймагай бусадшье колхозуудта хабарай тарилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Эндэхи колхозуудта бүхыдөө 2 мянга һайса гаран гектарта эртын тарилга хэгдээд байна.

К. Бобров.

ИВОЛГА

Апрелиин 24-нэй үдэр эндэхи Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Архинчеевтэй телефоноор хөөрэлдэхэдөө, «Колхоздотнай хабарай эртын тарилга хэр ябажа байнаб?» гэжэ асуухадамнай, иигэжэ харюусаба:

Колхознай энэ жэлэй хабарай тарилгые аймаг соогоо түрүүлэн эхилээ. Шииг нойто барихын тула 300 га газарта эртын борнойлго хээ һэмди. Һүүлэй хэдэхэн үдэрэй туршада бригадануудтамнай хамтадаа 260 шахуу гектарта хара таряан, шэниисэ, мүн малда ногоон тэжээл болгогдохо наран сэсэг таригдаа. Тиихэдэ 2 тракторaар эртын пар хахалжа захалаабди. Һая 1—2 үдэрэй туршада саһан горьтой орожо, тарилгын хүдэлмэри ойро зуураа зогсоогдоо һэн. Түрүүшын үдэрнүүдтэ колхозоймнай трактористнар нүхэд М. Аюшеев, Ч. Очиров, сеялкэшэд Ц. Будаев, К. Линхобоев гэгшэдэй агрегадайхид тус тустаа халаан бүридэ 30—35 гектар тарилга хээ. Ф. Собенников, Кузнецов гэгшэдэй агрегадайхид баһал эмхитэй һайнаар хүдэлнэ,— гэжэ нүхэр Архинчеев хөөрэбэ.

Мүн «Коминтерн» колхоз 100 га газарта, Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид 40 гектарта эртын тарилга хээд байнхай. **З. Лубсанова.**

Юун һаатуулнаб

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд—правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ерженин партийна организациин секретарь нүхэр Мурзин хоёр «газар гэдээ гү, али үгы гү» гэжэ лаблажа байһаар наратай дулаан хоёр үдэрые һаяхан гээгээ.

Энэ колхоз газар таряалан ехэтэй, бүхы тарилгань таба мянга шахуу гектар болоно. Мүнөө хабартаа 2000 гаран гектар газар хахалжа, тарилга хэхэ байна. Гадна, тарилгын урда тээ хэхэ бусад элдүүрилгэ айхабтар ехэ. Эдэ бүгэдын хажуугаар, мүн пар хахалха хэрэгтэй. Иигээд байхадаа мүнөө хабарай тарилгын хүдэлмэри нилээдгүй ехэ болоно. Дулаан үдэрнүүдые хэрэглэжэ, хүдэлмэреэ ябуулаагүйдэ тарилга оройтохо. Энээнһээ уламжалан ургаса муудадагынь бүгэдэндэ мэдээжэ. Гэтэр, эндэхи зарим тракторна агрегадууд мэнэ һаяхан болотор бэлэн болоодүй байгаа. Жэшээнь, эдээнэй заримандань трактористнууд, сеялкэшэд дутуу, үшөө бусадшье дутагдал байлсаа. Таряан ажалай тракторна 1—4-дэхи бригадануудта иимэрхүү байгаа. Хэдэн газарта полевой станууд заһагдажа, түхеэрэгдээдүй байһаар. Жэшээнь, Городьба, Хребет, Бродик гэхэ мэтын нютагуудта иимэ баримта тохёолдоно.

Гадна, тарилгын урда тээхи газар уһалалга муугаар эмхидхэһэниинь саашанхи хүдэлмэри хойшо татахань. Үнэндөө энэ шухала хүдэлмэри эхилээдүй байһаар. Эндэхи багаханууд гол горхонуудай уһан урдаһаар үнинэй. Жэшээнь, Шэбэрэй, Үнэгэтэй горхонуудай уһан тала дайдаар урдан арилжа байна. Нёдондо комсомол-залуушуулай хүсөөр баригдаһан Боомой уһалууриин канава зарим газарaараа бага зэргын заһабаритай. Теэд колхозой правлени, тэрэнэй 3-дахи бригадынхид энээниие заһуулаадүй байһаар. Мүн Үнэгэтэйн уһалууриин канавын эхинэй хаалтые ондоогоор барижа, ехэ газар уһалха хүсэлэнтэйгөөр хэгдэжэ байһан хүдэлмэри яаха аргагүй удааржа, колхознигуудай һанаа зобооно.

Хабар газараа уһалаагүй һаа, ургаса хүлеэлтэгүй гэжэ эндэхи таряашад хөөрэнэ. Уһалха газарыншье горьтой. Хамтадаа 1000 гаран гектар шэниисын, хара таряанай газар уһалагдаха байна. Үшөө сабшалангай ехэ газар уһалагдаха. Теэд колхозой правлени энэ хүдэлмэриие бүхэли һара соо ябуулхаар хараална. Иихэдээ эртын тарилга баһал эды шэнээн саг соо унжагайруулха болоно.

Газар уһалха хүдэлмэридэ ябаха хүнүүд огтолон томилогдоогүй зандаа. Эндэхи суута луговод Емельян Петрович Потемкин «мүнөө дээрээ гансаараал байнаб» гээд гомодоно.

Эдэ бүгэдын аргагүй шухала хүдэлмэриин болошогүйгөөр хойшо татагдажа байһанда түбхын түрүүн колхозой правлени зэмэтэй. Машина, техникэ худалдажа абаад, ажалаа шэнээр эмхидхэхэ гэжэ байнабди, эмхидхэлэй үе гээшэ гээд колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэлэдэг байна. Иигэһээр байтарнь үдэр саг ошожол байна. Шэнэ эрхэ байдалда ажалаа шэнээр эмхидхэжэ байхадаа тарилгын хүдэлмэриие таһалдуулангүй ябуулхын тулада эндэхи хүтэлбэрилэгшэд бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой.

В. Власова, Д. Жугдурова.
Заиграйн аймаг.

Хабарай тарилгын ябаса тухай

1958 оной апрелиин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Хабарай тарилга	Тэрэ тоодо эртын ороо-һото ургамалнууд
Б-Кударын	3,6	7,0
Бичурын	9,6	17,0
Зэдын	4,3	10,5
Заиграйн	4,8	9,4
Закаменай	0,2	8,6
Иволгын	3,3	5,3
Кабанскын	—	0,1
Хэжэнгын	0,6	1,4
Кударын	2,5	5,5
Мухаршэбэрэй	2,8	5,2

Аймагууд	Хабарай тарилга	Тэрэ тоодо эртын ороо-һото ургамалнууд
Сэлэнгын	4,3	9,8
Тарбагатайн	18,8	32,0
Ториин	2,9	6,7
Хориин	8,3	20,0
СОВХОЗУУД:		
Бичурын	20,0	46,6
Сэлэнгын	2,6	3,3
Хориин	1,3	4,6

Бусад аймагуудта тарилга эхилээдүй.

ЛЕНИНСКЭ ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа)—М. П. Костенко, М. К. Аникушин, Я. Я. Гуменник, В. Н. Кедринский, Н. Н. Смеляков, Г. А. Товстоногов, Г. В. Раевский, Д. П. Чехматаев, В. М. Чабукиани, Д. Д. Шостакович, И. П. Бардин, Е. А. Игнатченко.

ТАСС-эй фотохроника.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө

«Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй февральска Пленумэй тогтоол, мүн энэ асуудалаар СССР-эй Верховно Советэй сесси дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн элидхэлэй тезисүүдые һайнаар шудалха зорилгоор манай партийна организацин коммунистнууд колхознигуудайнгаа дунда элог хөөрэлдөөнүүдые, лекци, элидхэлнүүдые үнгэргэһэн юм. Мүнөө тэдэнэр СССР-эй табадахи зарлалай Верховно Советэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые ажалшадта тайлбарилха зуураа, бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээ абажа байна.

Лекторнүүд болон агитаторнууд фермэ, бригаданудта гаража, арад зоной урда парти, правительствын табиһан угаа ехэ зорилгонуудые тайлбарилан ойлгуулна. Жэшээнь, һаяхан коммунист О. Будаев дүрбэдэхи комплексно бригадын Угнаасайн культбазада СССР-эй Верховно Советэй шиидхэбэринүүдээр ехэ һонирхолтой лекци хээ. Лекци шагнагшад олон асуудал табижа, һайн харюу абаа. Тэрэшэлэн багша Ц. Доржиев энэ асуудалаар Түнгэнэй культбазада һонирхолтой элидхэл хээһэн байна. Иимэ лекци, элидхэлнүүд бусадшье бригада, фермэнүүдтэ үнгэргэгдөө.

Һаяхан манай партийна организацин хамтын суглаанай болохоодо, өөрын трактор, машинатай болохо, колхозойнгоо ниитын ажахые эрид түргөөр хүгжөөхэ гэһэн шиидхэбэри коммунистнуудай нэгэн дуугаар баталан абаа. Энээниемнай манай колхознигууд өөһэдынгөө суглаан дээрэ һайшаан дэмжээд, саашадаа ажалаа хэрэгээ бүри эмхитэйгээр ябуулха, худалдажа абаһан үнэтэ техникээ эзэн ёһоор ашаглаха байһанаа мэдүүлээ.

Мүнөө колхознай 7 трактор, 6 комбайн, хүдөө ажахын бусад олон машина, зэмсэг, хамта 600 мянга гаран түхэригтэ худалдажа абаба. Урдань Баргажалай МТС-тэ саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ байһан 20 гаран механизатор колхоздо ерэжэ ороо. Тэдэнэр хабарай тарилгада бэлэн болоод байна.

Ингэжэ өөрын механизаторнуудтай, машина, тракторнуудтай болоод, бүхы тараан ажалай хүдэлмэрие өөһэдын хүсөөр дүүргэхэ болоходо, колхозой правлениин, партийна организацин бүри ехэ харюусалгатай болохо байһаниинь мэдээжэ. Энээние һайн мэдэржэ, түрүүшын үдэрнүүдһөө колхозникууд болон механизаторнуудайнгаа дунда эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байнабди.

Тракторна бригадые шадабаритайгаар хүтэлбэрилхын тулада партийна организацимнай дүй дүршэлтэй механизатор, коммунист Р. Б. Будаевые бригадираар томилоо. Мүн тоо бүридхэгшөөр һайн мэргэжэлтэй Ж. Бадлуев эльгээгдээ.

Урдань МТС-тэ хүдэлмэрилжэ байһан абадагтань орходоо бэшэ түлөөһэ механизаторнуудта үгэхэ гэжэ шиидээбди. Гэр байра түхээрхэ, адуу малтай болохо хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлнэбди.

Тарилга, хуряалгын үедэ механизаторнууд болон колхозникуудай байха һайн байра түхеэрээбди, культурна эрилтэнь гүйсэд хангахабди. Мүнөө 4 полевой стан түгэс бэлэн болгогдоо. Тэндэнь улаан булангууд бии. Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха, кино, концерт харуулха түсэб батлан абаабди. Комсомолшуудай полевой станууда шефтэ абаба.

Ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха, механизаторнуудта таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо, хабарай тарилга хаһа саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ бүхы хэмжээ абажа байнабди.

Б. Батомунхоев, Курумканай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организацин секретарь.

Коммунистнуудай һуралсал

«Гигант» колхозой партийна организацида хүдөө ажахын экономико шудалха кружок үнгэрэгшэ намар эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэрээндэнь колхозой эдэбхитэд: комплексно бригадануудай бригадирнууд, тэдэнэй туһалагшанар, мэргэжэлтэд —хамта 14 хүн, тэдэнэй тоодо 11 коммунист һуралсана.

Кружогой пропагандистаар колхозой партийна организацин секретарь нүхэр Гаврилин томилогдоод, даабаридаа оролдосотойгоор хандажа, кружогой хүдэлмэри һайнаар эмхидхээ, һуралсалайнгаа түсэб дүүргэхэ дүтэлөө.

Хэшээлээ һонирхолтойгоор үнгэргэхын тулада ехэ оролдолго гаргадаг. Тэдэнэйнгээ зарьмыень МТС, колхозой мэргэжэлтэд, бэлэдхэл һайнтай коммунистнуудаар үнгэргүүлдэг. Тиихэдэнь кружогойхидой эдэбхи дээшэлдэг, хэшээлшье һонирхолтойгоор үнгэрдэг байна.

Жэшээлхэдэ, «колхозой олзо доход ба гаргаша» гэһэн хэшээл колхозой бухгалтер нүхэр Золотарев апрелиин 3-да үнгэргөө. Колхозойнгоо байдалһаа жэшээ баримтануудые дурдажа, олзо доходой ажахын ямар һалбариһаа ехээр ородог, ямар хэрэглэлдэ гаргашалагдадаг тухай тодорхойгоор хэлэжэ үгэбэ. «Колхозно байгуулалтые улам саашань хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоол, СССР-эй Верховно Советэй сессиин шиидхэбэритэй энэ асуудалые нягтаар холбон тайлбарилаа.

Энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ һуралсагшад эдэбхитэйгээр хабаадажа, олон дурадхал оруулба.

— Колхозой ажахын зарим һалбарине ажахын тоосоондо оруулха хэрэгтэй. Тиигэбэлнай, колхознигууд ажал хүдэлмэридэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха, колхозой зөөридэ гамтайгаар хандадаг болохо, ниитын ажахы үшөө түргөөр хүгжэхэ һэн. Колхозой олзо доходшье ехэ болохо байгаа,—гэжэ П. Родионов хэлэбэ.

Кружогойхид—бригадир Г. Красиков, һү һаалиин гүүртые даагша В. Павлуцкий болон бусад һайнаар һурахаһаа гадна, ойлгоһон юумэеэ ажалдаа хэрэглэжэ, амжалта туйлана. Нүхэр Красиковай хүтэлбэрилдэг 3-дахи комплексно бригада хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаад, эртынгээ тарилга түргэн дүүргэхээр шиидэнхэй. Тэрэшэлэн бригадын хонишод үбэлдөө абтаһан хурьгадые гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлнэ. Иимэ жэшээ, баримта олон.

«Гигант» колхозой коммунистнууд һуралсалайнгаа жэл эмхитэйгээр дүүргэжэ, ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлахын тула оролдожо байнад.

В. Тумпуров, КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой пропагандист.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛБЭ

Мүрысөөнэй март һарын дүнгэй ёһоор үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 125 литр һү һааһан «Эрдэм» колхоз (түрүүлэгшэнь Б. Мурхонов) түрүү һуури эзэлбэ. Энэ колхозой һаалишан Дари Дамбаева даажа байһан үнеэн бүриһөө 176 литр һү һаажа, бусадта һайн жэшээ харуулаа.

ХҮҮГЭДЭЙ ЯСЛИ

Эхэнэрнүүдые ниитын ажалда хабаадуулха хэрэгтэ яслинуудай тон ехэ үүргэтэй байһые хараадаа абажа, Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз шэнэ ясли бариха гэжэ шиидэһэн юм. Коммунист Д. Т. Пашинскиин хүтэлбэрилдэг барилгын бригадада энэ хүдэлмэри даалгагдаһан байгаа. Бригадын гэшүүд шэнэ яслияа Майн нэгэн болотор барижа дүүргэхээр шармайн ажаллажа байна. Шэнэ яслиин ашаглалгада оруулагдахада 2-дохи комплексно бригадын 30 гаран гэрэй эзэн эхэнэр хамтын ажалда хабаадалсаха аргатай болохо.

САБШАЛАНГАА УҺАЛНА

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлени ниитынгээ малда элбэг тэжээл бэлдэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, сабшалан уһалха тусгаар звенонуудые бүридхэбэ.

Аюша Цыбеновэй, Цырендоржо Чойбсоновой звенонууд Хотогор гэжэ нютагтахи сабшалан уһалхаар даажа абаа. Дүй дүршэл ехэтэй үбгэд Принлей Цыденов, Бато Цыденов Сагаатайн сабшалан дээрэ хүдэлмэрилхэ болоо.

Мүнөө луговодуудай звенонууд һубаг, канава заһабарилжа, уһа урадхуулжа эхилээ.

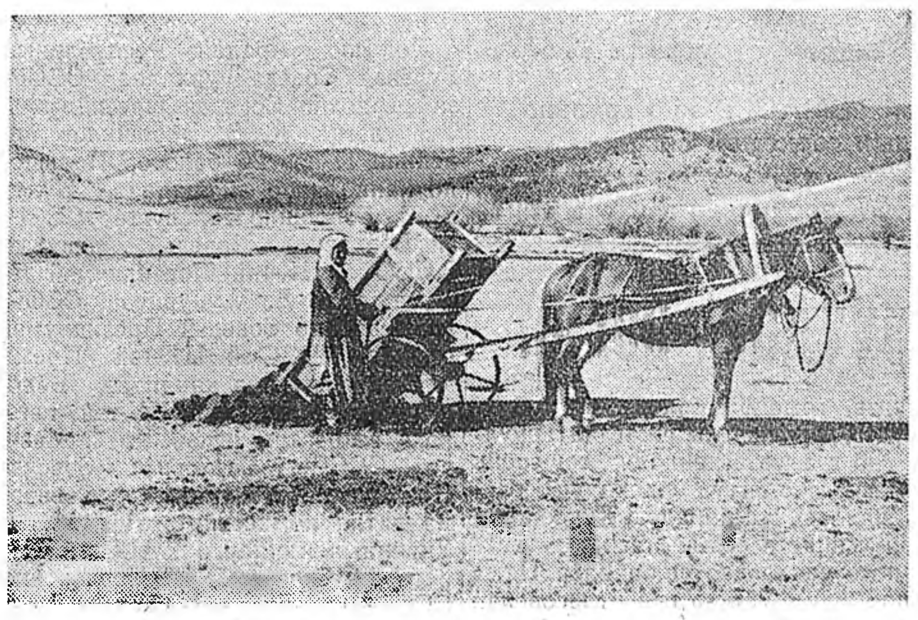
Б. Чагдуров.

Улан-Удэ станциин паровозно деподо уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод олон юм. Тэдэнэй дунда Николай Ильич Бальцанов бии. Энэ нүхэр Майн 1-нэй һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан паровозой поршневой детальнуудые заһабарилха тусхай пресс ухаалан зохёогоо. **Зураг дээрэ:** Н. И. Бальцанов зохёоһон прессээ бариад байна.

В. Хомутниковой фото.

Элбэгээр газараа уһалбални, эрхимээр һалбарха ургасамни

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хоринн аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишон Г. Митыпова 450-дахи хоорбо наг шэбхээ Түглын сабшалан дээрэ адхажа байна.

Ц. Дандаровай фото.

ГАЗАР УҺАЛАГШАД УРМАШУУЛАГДАНА

Оройһо тарянай, үбһэ ногооной ургасые эрид дээшэлүүлхын тулада Кударын аймагай колхозууд газар тарялангаа һайрамай уһаар уһалжа байнхай.

Энэ хүдэлмэри Калининай нэрэмжэтэ колхоздо һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Хамнигадайн комплексно бригадынхид 100 гектар тарялангай газар, 50 гектар сабшалан уһалаа. Мүн 1-дэхи комплексно бригадада 120 гектар тарялангай газар уһалагдаба. Үдэр бүри 100 гаран хүн газар уһална.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо 120 гектар тариалан, 150 гектар сабшалан уһалагдаба. Эндэ 6 звено хүдэлнэ. Нүхэр Колодиной хүтэлбэрилдэг звеногойхид гектар бүриһөө 25 центнер үбһэ ногооной ургаса хуряаха гэһэн уялга абаад, һайнаар хүдэлжэ байна. Луговодууд уһалхынгаа урда гектар бүридэ 20—25 тонно наг шэбхэ гаргажа, тэрэнээ морин балуураар газарта нялган тараана. Тус колхоз 2 машина, 2 трактор, 10 мори тэргээр наг шэбхэ гаргана.

Жэл бүри эндэхи Кировэй нэрэмжэтэ колхоз үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абадаг юм. Колхозой правлени луговодуудые урмашуулхын тулада нэмэлтэ түлбэри тогтоогоо. Энэнь тон һайшаалтай үүсхэл гээшэ. Аймагайнь бүхы колхозууд мүн лэ кировэйхидэй жэшээгээр луговодуудтаа нэмэлтэ түлбэри тогтоогоо.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой луговодуудай ажалай түлбэрие тодорхойгоор хаража үзэе. Луговодуудай звено бүридэ 150—300 гектар сабшалан даалгагданхай юм. Гадна, звено бүхэндэ хэды шэнээн үбһэ абаха тухай даабари үгтэдэг.

Луговодуудай звено бүхэнэй хэды шэнээн үбһэ ногоо суглуулһание хараада абажа, нэмэлтэ түлбэри түлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, гектар бүриһөө 15—17 центнер үбһэ хуряажа абаһан звенодо иимэ нэмэлтэ түлбэри түлэгдэхэ:

Сабшалангай талмайнь (гектараар)	Нэмэлтэ түлбэри (түхэригөөр)
50—70	200
70—100	500
100—150	700
150 гектарһаа дээшэ	1000

Гол түлэб түлбэринь иигэжэ түлэгдэнэ: гектар бүриһөө 15 центнер —0,08 ажалта үдэр, 15—20 центнер—0,10 ажалта үдэр, 20—25 центнер—0,14 ажалта үдэр, 25 центнерһээ дээшэ—0,29 ажалта үдэр. Мүн шэнэ түлбэри бусадшье тэжээл бэлэдхэлдэ зохёогдоо.

Үнгэрһэн жэлдэ иимэ түлбэри хэрэглэһэнэйнь ашаар һайн амжалта туйлагдаһан байна. Үбһэ хуряалгын түрүүшын 10 үдэрэй туршада 543 гектар сабшалан хуряагдажа, 6013 центнер үбһэн бэлдэгдээ. Энээндэ оройдоол 5382 ажалта үдэр гаргашалагдаа.

Шэнэ түлбэри хэрэглэһэнэй ашаар үбһэ хуряалгын болзор хоёр дахин хороогдоо, ажалай гаргаша 40 процентээр бага болоо, колхознигуудай түлөөһэн 30 процентээр дээшэлээ, мүн үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлэгшэдэй ажалта үдэрэй түлбэри 80 процентээр ехэ болоо.

Апрель һарын эхеэр энэ колхоздо болоһон аймагай эрдэм-үйлэдбэриин конференци эндэ үбһэ бэлэдхэлгэдэ түлэгдэдэг түлбэрие бүхы колхозуудта хэрэглэхыень дурадхаһан байна.

Энэ жэлдэ луговодуудай 5 звено эмхидхэгдэнхэй. Үбһэ хуряалга дээрэ 20 звено хүдэлхөөр хараалагдана. 700 гектар сабшалан дээрэ эртын уһалуури хэгдэхэ. Мүнөө 400 гектар уһалагдаба.

Тус колхозой үнинэй луговод Н. И. Дампилов эрхим ажалаараа аймаг соогоо суурхадаг болонхой. Энэ нүхэр нёдондо жэлдэ 16 гектар газарһаа га бүриин 40 центнер, 54 гектарһаа га бүриин 20 центнер үбһэ абаһан юм.

Ургаса муутай, хүбхэнтэй газарые нүхэр Дампилов хүнгэн борнойгоор элдүүрилдэг. Бүри ехэ хүбхэнтэй газарые хэрээһэлүүлэн борнойлдог. Тиигэжэ элдүүрилхэдэ хүбхэниинь үгы болодог, борнойн шүдөөр гараһан зурлаагаар аргал шэбхэ уһанда дэбтээгдэжэ тараагдана. Мүнөө нүхэр Дампилов бүлөөрөө 100 гаран гектар сабшалан уһалаа.

Уһалууриин газар ехэтэй «Октябриин 40 жэл», «Путь Октября», «Путь к коммунизму», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд тариалан, сабшалан уһалха түсэбөө 60—70 процент дүүргэнхэй.

Д. Болхоев, манай корр.

„Ошон" колхозой луговод

Үбдэгтөө тулама резинэ гутал дэжэрхиһэн нэгэ үбгэжөөл саб лангай дундуур зурыһан ка зубшаһаар саашалба. Яаралгүй ябажа канаваһаа уһанай таби һан газарта хүрэжэ ерээд, хүр тулаад, холо ойгуур хараашал «Ямар хүйтэн хонобо гээшэб, к ва мүльһэтэжэ уһан урагшаа я гүй. Мүнөөл дулаан үдэр болох хаш, энэ багта уһаяа тараан у хуулха байна» гэжэ бодоод хү мэрилжэ ороно...

Наран үдэ боложо, сабшалан талмайн дундуур тараагдаһан у холоһоо сайржа харагдана. У хи үбгэжөөл хүрзөөрөө хэрэгтэй зарта хаалта табин, үгсүүршэ зартань һубаг татан, сабшалан жэгдээр уһалхые ехэл эролдоно бэртэй.

...Михаил Степанович Будн Мухаршэбэрэй аймагай «Ош колхоздо аяар 21 жэлдэ луговод хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө М ил Степанович 70 хүрөөшье колхозойнгоо ажалда эдэбхитэй хабаадалсана. Үнгэрһэн үбэлэй 60 га сабшалан дээрэ һайрамай тогтооһон, канава-һубагайнгаа э дэ тошон халяаһан байна.

Мүнөө хабарай урин дула ерээд байхада Будников үбгэж 250 га сабшалан даажа аб уһалжа оронхой. «Шадал на бии, миин һуугаад яахамниб. жа абаһан сабшалангайнгаа га риһөө 15 центнер үбһэ абаха зү готойб» гэжэ Михаил Степан хөөрэнэ.

Будников үбгэжөөл сабшала уһалаад лэ һанаагаа амарда шадаха ажалдаа түхэреэн жэл хабаадалсадаг юм. Гартаа д хүн хадаа ехэнхидээ колхозой кузницада дархалдаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ Михаил Степ вич үглөөнэй эртэһээ үдэшын ранхы болотор сабшалангаа уһа Тиигэншьегүй яахаб, хабарай жэл тэжээдэг ха юм.

Л. Гомбо

Үндэр ургасын түлө

Манай Кировэй нэрэмжэтэ хоз жэлһээ жэлдэ үбһэ ного биратай ургаса абадаггүй бай Харин мүнөө жэл хамтын суг дээрэ энэ асуудалые хэлсэжэ, шалангай ургаса дээшэлүүлхы лөө бодото хэмжээ абтажа б хай.

Колхозой сабшалан дээрэ 4 луговод табигдаа. Ахалагша л вод Аюша Цыденов сабшала ургаса яажа дээшэлүүлхэ тухай дүршэлтэй хүн юм. Луговоду звено саһанай хайлажа эхил сасуу һубаг, боолтонуудаа заһ рилжа, сабшалангаа һайра уһаар уһалаа. Энэ звенодо 600 тар сабшалан даалгагданхай. водууд Цыбенов Шойнзонов гектар бүриһөө 30 центнер, б хоёр луговодуудынь га бүриһөө центнер ургаса хуряаха у абанхай. Мүн колхозой мал сабшалан дээрээ наг шэбхэ з гаргана.

Ц. Балдано

Зэдэ.

Ажалшадай хармаан һууляашад

Сайн, хүндэтэ Тархай!

Манай Кудара-Сомон тосхондо апрелиин тэнгээр олониие сошооһон шууяан болоһон аад, мүнөөшье хүсэд замхаадүй байна. Юун болооб гэхэдэ, долёобороороо доогуур һуулижа байханъ харагдаагүй аад, ажалшадай хармаан сооһоо арба табыень аргагүй шадамараар абажархидаг хулгайшад эндэмнай бии болошоһон байһанаа гэгээн сагаан үдэр дунда балшыса баригдашоо. Эдээнэй баригдаадуйдэ, хүндэтэ Тархай, Таашье эндэ ерэһэн, зөөхэй, творог эдиһэн һаа, арба табаяа һуулюулһан байхат! Гайхана гүт?..

Апрелиин 15-най үглөөгүүр эдеэ хоол худалдадаг комиссионно магазинай үүдэндэ тосхоной зон оошорто олоороо зогсобо. Юуб гэхэдэ, магазинда зөөхэй, творог гарахань гэлсэһэн байгаа. Магазиншье нээгдэжэ, зөөхэй худалдагдажа эхилбэ. Тииһээр байтар ехэ тоосолдоон болобо. «Бидэниие мэхэлжэ байна!» «35 процент тоһолигтой зөөхэй яашье бэшэ! «17 түхэриг 50 мүнгэнэй яашье бэшэ!», «Һайн зөөхэй иимэ шэнгэн байха ёһогүй!», «Энэ гэһээр шалгуулая!» гэхэ мэтын үгэ хүүр гаража эхилбэ. Магазинай наймаалагша П. П. Агафонов 35 процент тоһолигтой, килограммынь 17 риг 50 мүнгэтэ гэһэн аржагар һа харуулжа байба. Тиин маг шье, наймаалагшашье зэмгүй элирбэ.

Сугларһан ажалшад ай элүүрые хамгаалгын таһагые ша нүхэр Сахалтуева, ветфел Бутунова гэгшэд түрүүтэй т комиссие тэрэ дары байгуу зөөхэйн тоһолигые тодорхо үгэхыень тоһоной заводто эльг

Тэрэ комиссиин шалган гэһ үнөөхи зөөхэй оройдоо 24 про тоһолигтой байшаба! Дээдэ со гэгдэжэ, 4 түхэриг 20 мүнгөөр далдагдажа байһан творогынь дэхи сортын, 3 түхэриг 20 мүн сэнтэй байшоо!

Эгээ иигэжэ, Кударын ай тоһоной заводой (директор Аносов, технолог Разгуляева, тер Кондрашкина, лаборантка фонова) зарим хүдэлмэрилэгш булхайнь бултайжа гараба. ажалшадай хармаанда дура з роо орожо, тоһо зөөхэй соо у байһан тэдэ этэгээдүүдэй хар рэгые оёортонь хүрэтэр онги зохихо хэһээлтэ үзүүлхэ туша магай прокурор нүхэр Машк хөөрэлдэжэ үгыт, нүхэр Тарха

Д. Дорж

Амжалтаараа улам зоригжобо

(Иволгын аймагай һаалишад 1958 оной июлиин 1 болотор үнеэн бүриһөө 1100 литр һү һааха уялга абаа)

Һаяхан Иволгын аймагай партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, колхозуудай түрүү малшад, зооветмэргэжэлтэд аймагайнгаа центрын Культурын байшанда олоороо сугларaa. Эдэнэр һү ехээр һаахын түлөө аймагууд хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй энэ оной 1 кварталай дүнгөөр үгтэхэ болоһон КПСС-эй обкомой, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг 3 мянган түхэриг мүнгэн шантайгаар абахаяа сугларһан байгаа.

Партиин обкомой бюрогой гэшүүн нүхэр В. И. Шевченкын дамжуулгын Улаан туг барюулхада, эндэ сугларагшад жэлэй эхинһээ һү абалгаар республика соогоо түрүүлжэ ябаһан дүнгүүдээрээ омогорхожо, баяртайгаар угтаба. Тус аймаг энэ жэлэй түрүүшын кварталда үнеэн бүриһөө 417 килограмм, тиихэдэ март һарада 153 килограмм һү һаажа, һү абалгаяа нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 39,4 процентээр нэмээгээ. Тэрэнэй ашаар гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргээ юм.

Гурбан һарын туршада үнеэн бүриһөө 645 килограмм һү һааһан «8-е Марта», 628 килограмм һү һааһан «Третья пятилетка», мүн һү абалгые нёдондоной энэ үеынхиһөө 184 процентээр нэмээһэн «Коммунизм», 1,5 дахин нэмээһэн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

Аймагай һаалишад энэ жэл үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа бага бэшэ һү һаажа, үнгэрһэн жэлэйнгээ хэмжээе 580 килограммаар ахижа гараха гэһэн зорилго табяад, оролдосотойгоор тэмсэжэ байна. Жэшээлхэдэ, аймагай түрүү һаалишадай нэгэн М. Я. Бурундукова («8-е Марта» колхоз) энэ жэл үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һаажа, нёдондонойгоо хэмжээе 800 килограммаар нэмээхэ уялга абаһан юм. Үнгэрһэн кварталай туршада тэрэ үнеэн бүриһөө 809 килограмм һү һаажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна.

— Һү ехээр һааха гээ һаа, хүсэ шадалаа гамнангүй, үнеэдээ һайнаар харууһалха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Бурундукова хөөрэнэ.— Үнеэдые үдэртөө 3—4 дахин уһалха, тэжээлыень һайнаар буйлуулан эдюулхэ, тэдэниие сэбэрээр байлгаха, һаажа байха үедээ дэлэнгыень угааха, нэгэ бэшэ, харин гурба дахин эльбэхэ, нидхэрхэ хэрэгтэй. Үнеэдые һайнаар эбилгэн, һүнэйнь дууһатар һааха шухала байдаг. Тиигэгүй һаа үнеэд сагһаа урид шэргэхэ, һүеэ татаха ушар болодог гээшэ.

Энэ һаалишан—мэргэжэлтын дурадхалаар аймаг соогоо түрүүлэн, үнеэдэй дэлэн угааха шэнэ арга хэрэглээ. Тэрэ өөрынгөө харадаг үнеэдэй байрада дээгүүрнь түмэр аргамжа татаад, тэрээндээ тохир гарьха оруулна. Энэ гарьхада уһатай һуулга үлгэдэг юм. Һуулгада хоноогдоһон кранай үзүүртэ резинэ хүнды сорго (шланг) шагтагалагдана. Тэрэ кран нээхэдэ соргоор уһанай шангаар шэдэлхэдэнь һаалишан үнеэдэй дэлэн угаадаг байна. Һүүлээрнь үнеэнэй дэлэнгые сэбэр аршуулаар аршадаг юм.

Энэ аргыень тус колхозой бүхы һаалишад дэмжээд мүнөө аймагай һаалишад хэрэглэжэ эхилэнхэй. Тэндэхид түрүү һаалишадай дүй дүршэлые анхаралтайгаар шудалжа хүдэлмэридөө нэбтэрүүлдэг заншалтай. Эндэ малые үдэртөө 3—4 дахин уһалхада тон ехэ удхашанартай гэжэ тоолоод, тэрэниие хэрэг дээрээ бэелүүлээ. Энээнэй ашаар һаалишан Н. Пурбоева («Коммунизм» колхоз), М. Акулова («3-я пятилетка» колхоз) үнеэн бүриһөө үдэртөө 9,5—10 килограмм һү һаадаг болонхой.

Суглаанда хабаадалсаһан малшад өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, жэлэй түрүүшын хахадта үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һаажа, нёдондоной энэ үеын хэмжээе 360 килограммаар ахиха гэһэн социалистическэ уялга абаа.

Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула фермэ бүхэндэ 0,25 га дээрэ тэжээлэй культурануудые ондо ондоо болзорто таряад, июнь һараһаа эхилжэ бүхэли зундаа нэмэлтэ ногоон тэжээл малдаа эдюулхэ гэжэ шиидхээ. Ногоон тэжээл малдаа зүбөөр үгэжэ байхын тула һаалиин гүүртэ бүридэ май һарын дүүрэтэр зунай байра барихань.

Гадна, малые зунай бэлшээридэ гаргаха үедэ үнеэдые сүүдхэдээ 17—18 часһаа бага бэшэ бэлшээридэ ябуулхаар гүүртэнүүдэй хүдэлмэриин гурим зохёогдохо юм.

Суглаан дээрэ түрүү малшад дүй дүршэлөө андалдан хөөрэлдөөд, һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ уялгаяа нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ партиин обкомые, республикын Министрнүүдэй Советые найдуулаа.

Суглаанай эсэстэ аймаг соогоо түрүүлжэ ябаһан «8-е Марта» колхоздо КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, түрүү малшадта үнэтэ бэлэгүүд үгтөө.

К. Пашин, партиин обкомой инструктор.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

...дөө ажахын министерствын анхаралда

...онһоо хэйшо механизато-...ажалланаб. Энэ болзорой тур-...элдэб маркын тракторнууд ...одогдоо. Тиимэһээ универсаль-...трактор тухай һанамжаяа хэлэхэ ...энтэйб.

...машинаар хүдөө ажахын ...хүдэлмэри һаадгүйгөөр дүүр-...шадагдаха байна. Хэлбэреэрээ ...заһабари хэхэдэшье хилбар ...юм.

...тракторaар үбһэ сабшахада, ...хада, мүн һүрилхэдэ ехэ таа-...байдаг. Тэрэшэлэн ондоо трак-...эрьесэ хэжэ шадахагүй, бу-...тохой газарта плуг шагтага-...тэрэ тракторые хүдэлгэхэдэ ...шье ябажа ядадаггүй гээшэ. ...тарянай болон сабшалан-...газар дээрэ шэбхэ гаргахада, ...поли дээрэһээ һэлоомо суглуул-...ямар нэгэн машина хүдэлгэ-...һаадгүй ябадаг.

Гэбэшье тэрэ тракторай жэжэ хэрэгсэл—запасной частьнууд хүдөөдэ дутамагаар эльгээгдэдэг байна.

Мүнөө МТС-үүдэй хубилгагдаад, колхозуудай трактор болон хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдые худалдан абаад байхада универсальна тракторые колхоздо хэрэглэхэдэ ехэ таарамжатай туладань тэрээн тухай, тэрэнэй запасной часть элбэгээр гаргаха тухай анхарал хандуулагдаха, тэрэниие республикадаа элбэгээр асаржа байха тушаа БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство оролдолго гаргаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Д. Колодин, Ториин аймагай «Заветы Ильича» колхозой тракторист.

Холынгоо гүүртын малшадые мартажархёо

...ай аймагай «Коммунизм» гэ-...дөө ажахын артелиин фермэ, ...гүүртэнүүдэй олонхинь кол-...гоо центрһээ 70—80 модоной ...байрладаг. Тэдэнэй нэгэ-...Зэдэ голой эрьедэ «Зуузай-...гэжэ нютагта оршодог. Эндэхи ...ад Будаева, Дармаева, Хадае-...шэд ажал хүдэлмэридөө хэды-...бэрхэшээлэй тохёолдоходо, тэ-...е дабажа, малайнгаа тоо тол-...олошоруулхын, һү һаалгые ...муулхын түлөө үнэн зүрхэн-...оролдодог.

...шье тэдэнэрэй культурна ...ые хүсэд дүүрэн хангаха та-...горьтой дутагдалнууд бии. ...адай дунда ойлгууламжын, ...гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулаг-...гүй шахуу, тэдэнэр хэдэн һа-...кино, концерт харадаггүй.

Гадна малшадай гэр байрань муу, заһагдаагүй байһаар үнинэй. Тиимэһээ үбэл, намарай үедэ шииг нойтотой болошодог.

Мүн Зуузайхын малшад үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар саг соогоо хангагдадаггүй. Энээгүүр нүүдэл наймаа огто ерэдэггүй, ядахын сагта түрүүшын ээлжээндэ хэрэглэгдэхэ эд бараан: мылэ, нииткэ, махорко, папирос, керосин гэхэ мэтэнүүд асарагданагүй. Энэ ушарһаа малшад колхозойнгоо центр, 60 модоной газарта ошохо баатай болодог.

Үбэл зунгүй мал харууһалжа ябаһан хүнүүдэй эрилтые хангахын түлөө дээрэ нэрлэгдэһэн колхозой правлени, партийна организаци оролдохо ёһотой.

Б. Доржиев, культурын байшангай ахалагша киномеханик.
Закаменай аймаг.

Эдеэ хоол муугаар бэлдэнэ

...ажанай худалдаа наймаа-...нитын эдеэ хоолой предприя-...ай хүдэлмэри һүүлэй үедэ ...һайжарбашье, үшөөл дутуу ...уудаа гүйсэд усад...агүй ...р. Жэшээ болгон, аймагай ...хи чайнын (даагшань нүхэр ...раух) хүдэлмэрииe хараад ...Тус чайнын хүдэлмэрилэг-...жалшадые амтатай һайн эдеэ ...р хангахын түлөө хүсэд орол-...й. Меню соонь тон үсөөн эдеэ ...зүйл бэшээтэй байба-...ахиха гэхэдэ, олонхи юумэнь үгы байдаг. Тиигээд эдеэ хоолынь муугаар буйлуулагдадаг.

Тэрэшэлэн эдеэ хоолой магазинуудай гэр уйтаханууд, ороходо муухай, ариг сэбэр бэшэ байна. Элдэб үнгын эдеэ хоолой продуктнууд заримдаа хабхаггүй амһарта соо хадагалагдана. Тиимэһээ шорой тооһон дарajархинхай байдаг.

Баргажанай сельпогой правлениин хүтэлбэрилэгшэд эдэ дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха тушаа дары хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Гыргенов.

Манай һүүлшын почтоһоо

Редакцидамнай ажалшадһаа бэшэгүүд таһалгаряагүй орожол байна. Уласхоорондын һайндэр — Майн 1-нэй хүндэлэлдэ республикын түрүү предприятинууд, колхоз, совхозуудай коллективүүдэй социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, тэрэниие ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байһан тухай манай хүдэлмэришэд, хүдөө бэшэгшэд мэдээсэнэ.

Мүн элдэб һонин тобшо мэдээсэл олоор абтаба. Аймагай гүрэнэй банкын хүдэлмэрилэгшэ Графина Богдановагай ажалдаа эдэбхитэйгээр хабаададаг тухай манай үнинэй хүдөө бэшэгшэдэй нэгэн — нүхэр Дугаров аяар холын Ахаһаа тобшохоноор бэшэжэ, тэрэнэй зурагтайгаар эльгээгээ. Нүхэр Богданова эрхим ажалайнгаа түлөө «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаһан, мүн хэдэ дахин амаршалгада хүртэһэн байха юм.

— Мария Сократовна Шигорева ехэхэн дүршэлтэй багша юм,— гэжэ Ара Хэрээтэһээ (Бичура) Жамса Санжиев бэшэнэ. — Тэрэ 26 жэлэй туршада багшаар ажаллажа, нилээд олон залуушуулые Эхэ орондоо иңаг дуратайгаар хүмүүжүүлээ.

— Залуу хирург Борис Антохонов Эрхүүгэй медицинскэ институт дүүргээд, 1953 ондо Закаменай аймагта ажаллахаа ерээ һэн. Тэрэ сагһаа хойшо олохон хүниие абаржа, хүн зоной дунда хүндэтэй болоо. Мүнөө нүхэр Антохонов ехэ дүршэлтэй болонхой, тэрэниие Тори, Закаменда, Зэдэ, Борьёогооршье мэдэхэгүй хүн хомор юм,—гэжэ Цакирһаа нүхэр Цыденов манда дуулгана.

Тэрэшэлэн республикын малшадай, механизаторнуудай, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрииe харуулһан бэшэгүүд бии. Гадна, ажал хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирүүлһэн шүүмжэлэл олоор абтаба. Тэдэнэй заримыень энэ хуудаһан дээрэ толилбобди.

Шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд

Колхознай жэлһээ жэлдэ хүгжэжэ байна. Үнгэрһэн жэлдэ олзо доходнай 1 миллион 785 түхэриг болоо һэн. Түрүүшынхеэ ажалта үдэртэ 3 түхэриг хубаабабди. Колхозоо бүри баян болгохын, колхознигуудайнгаа байдалые улам һайжаруулхын түлөө мүнөө үсэд шангаар оролдожо байнхайбди.

Гэхэтэй хамта, колхозой тосхонууд хүсэд болбосон түхэлтэй болоэдүй, соёл гэгээрэлэй хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлхэдэ, манай Харьяастын Адагай комплексно бригадые абажа үзэе. Эндэ ажаһуугшад радио шагнадаггүй, электрын галгүй байһаар. Теэд, эдэ бүгэдые бии болгохо арга боломжо манайда бии байха. Энэ асуудалые бодожо үзэмөөр. Колхозой центрһээ радиогой утаһа татажа боломоор, мүн багахан движок табяад, айлнуудта зайн гал оруулжа баймаар.

1951 ондо манай колхоз Ехэ-Нугын колхозтой нэгэдэһэн юм. Тэрэнэй урда тээ клубтай байгаа һэмди. Колхозой нэгэдэхэтэй сасуу тэрэ клубые Ехэ Нуга зөөлгэжэ, механизаторнуудай полевой стан болгоһон юм. Тэрэ гэһээр клуб баригданагүй. Багахан улаан буланда кино табихада, элдэб соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үнгэргэхэдэ зомнай багтадаггүй.

Мүн эндэ медицинскэ пункт нээхээр болоо. Хэрбээ малшадай гү, али бусад хүнүүдэй үбдэхэдэ 20 модоной газарта байдаг колхозой центр, үгышье һаа Кяхта ошохо баатай болонобди. Тиигэжэ хэды ехэ сагаа бараһа гээшэбибди. Энээн тухай аймагай элүүрые хамгаалгын таһаг, тэрэниие даагша А. С. Алексеева һайса мэдэхэ юм.

Минии дурадхалые колхозой, аймагай хүтэлбэрилэгшэд анхаралдаа абажа, бэелүүлхэ бэзэ гэжэ найданаб.

Д. Цыденов, Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Ажалшадай эрилтые ханганагүй

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүд жэл ерэхэ бүри гэр байрануудые олоор барина. Теэд барилга хэхэдэнь олон бэрхэшээл ушарна.

Жэшээлхэдэ, нютагай магазинһаа үүдэ, сонхын барюул, сонхын шэл, хадааһа гэхэ мэтые худалдажа абахын аргагүй. Мүн пол шэрдэхэ шэрэ байдаггүй, шэрэ хаа яа асархадань олифа олдодоггүй.

Эдэ бүгэдэ тухай Оронгын сельпогой түрүүлэгшэ М. Эремпрейс һайса мэдэжэ байбашье, ажалшадай эрилтые хангахын тула оролдолго гарганагүй. Энээн тушаа Иволгын аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

А. Лихонин.

Шүлэг сээжэлдэхэдэ—түбэгтэй даа. **С. Цыреновэй** фотоэтюд.

Арбадахи классайхид трактористын мэргэжэлтэй болобо

Манай һургуулида энэ оной январиин 20-до трактористнуудай курса эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүнөө курсымнай программа дүүрэжэ, арбадахи классай 17 һурагшад трактористын мэргэжэлтэй болоо.

Суулгын МТС-эй главна инженер Кучумов, инженернүүд Козлов, Номоев, механик Дамбаев гэгшэд курсада ябагшадта ехэ оролдосотойгоор зааһан байна. Тэрэнэй ашаар һурагшадай олонхинь һайнаар һуража гараа. Һурагшад Максимов, Цыдыпов, Беляков, Шойбонов, Коротких гэгшэд трактористын мэргэжэлые илангаяа һайнаар шудалба.

Эдэнэр һургууляа эрхимээр дүүргээд, түрэл колхоздоо бусаха хүсэлэнтэй.

Б. Цыренов.
Мухаршэбэр.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✪ **Дээдэ-Худанай сельпогой** (Хэжэнгэ) магазинуудта хүдөөгэй зоной ехээр хэрэглэдэг эд бараан тон хомор байдаг. Жэшээлхэдэ, трико, далемба гэхэ мэтэ бүд эндэ оройдоо асарагданагүй шахуу. Мүн комод, шкаф, гардероб магазинда наймаалагданагүй.

С. Цыбиков.

✪ **Аргада тосхондо** (Курумкан) нёдондо 400 хүнэй һууритай хүдөөгэй клуб баригдаһан юм. Гэбэшье тус клубта соёл гэгээрэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Клубые даагша нүхэр Бадмаев муугаар ажалладаг. Залуушуулай эрилтые хангахын түлөө огто оролдодоггүй.

А. Очиров.

✪ **Зэдын аймагай Гэгээтын** сомондо ажаһуудаг олон үхибүүтэй ганса бэе эхэнүүдтэ гүрэнһөө үгтэдэг мүнгэн тэдхэмжэ саг соогоо ерэнэгүй. Тэдэнэр 2—3 һарын туршада мүнгэеэ абадаггүй. Энээн тушаа сомоной Советэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээ абахагүйнь гайхалтай.

Ц. Балданова.

✪ **Баруун Үльдэргын** (Яруунa) магазинай наймаалагша Баяндуева хүдэлмэреэ хаяад, хэнһээшье зүбшөөл табилтагүйгөөр магазинаа хаагаад, хэдэн хоногоор түрэлхидтөө айлшалжа ябашадаг. Тэрээнһээ боложо, малшадай дунда нүүдэл наймаан эмхидхэгдэнэгүй.

Сельпогой түрүүлэгшэ Антонов тэрэнэй ажалые хинан шалгадаггүй, туһаламжа үзүүлдэггүй байна.

Б. Жанчипов.

„Бурят-Монголой үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„Халирхай хүтэлбэриин хойшолонгууд"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын апрелиин 21-нэй номерто толилогдожо, тэрээн соо Хориин совхоздо хонид туража, хурьгад элоороо гарзалжа байна гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Шалгажа үзэхэдэ, дурсагдаһан баримтанууд зүб байба гэжэ КПСС-эй Хориин айкомой секретарь нүхэр Цыжипов редакцида мэдээсэбэ.

Тус статья совхозой партийна комитедэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, хонидой тураха, хурьгадай гарзалха ябадалые усадхаха тушаа тусхай хэмжээн абтаһан байна. Хангалтагүй хүдэлмэриинь түлөө гурбадахи фермые эрхилэгшэ нүхэр Бадмаев, зоотехник Дондоков, хонишон Дамдинцыренова гэгшэдтэ партийна зэмэ тохогдобо.

Нүүдэл наймаан эмхидхэгдээ

Манай газетын хуудаһан дээрэ «Нүүдэл наймаан эльгээгдэжэ байглэ» гэһэн гаршагтай шүүмжэлэл толилогдоһон юм. Сталинай, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай холын гүүртэ, отара, фермэнүүдтэ нүүдэл наймаан ошодоггүй гэжэ тэрээн соо хэлэгдэһэн байгаа.

Тэдэ баримтанууд тодорхойлогдожо, малшадай дунда нүүдэл наймаа эмхидхэдэггүй, мүн ажал хүдэлмэридөө ондоошье алдуу гаргадаг дээрэһээ райсоюзай худалдаа-наймаанай таһагые даагша Алферов, рыбкопой түрүүлэгшэ Мошев гэгшэд тушаалһаа сүлөөлэгдэбэ гэжэ Кабанскын аймпотребсоюз манда мэдээсээ.

Мүнөө малшадта неделидээ хоёр дахин нүүдэл наймаан эльгээгдэнэ гэжэ мүн тэрэ харюу соо хэлэгдэнэ.

„Шамдахаар саг болобо"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын апрелиин 8-най номерто толилогдоо һэн.

Кударын аймагай колхозууд хабарай тарилгада муугаар бэлэдхэжэ байна гэжэ бэшэгдэһэн байгаа.

Кударын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр В. Серебренниковэй редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн дутуунууд зүб байжа хэмжээ абтаа. Аймаг соо тарянай болон сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ декадник соносхогдобо, хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри эхилээд, амжалтатайгаар ябажа байна.

Энэрхы сэдьхэлтэй эхэнэр

...Заводэй гудогууд сууряа-...ха, хүдэлмэриин сагай ...үрэһэнэй тэмдэг үгэбэ. ...дыхэн минутын үнгэрөөд ...йхада, үйлсөөр хүнүү-...нишэ тиишээ һүндэл-...нь олошорно. Удангүй ог-...гойдо одо мүшэд анилза-..., оройхон болоодхибо... ...гэбэшье, Улан-Удэ городой ...бышевай үйлсын 26-дахи ...мерой дабхар сагаан бай-...ангай сонхонуудһаа электрын гэрэл ялалзаһаар...

...Байшангай хоёрдохи дабхартань гаража, «Үхибүүдэй ...алга» гэһэн гаршагтай ...э татажа ороходомнай ...лой саана һууһан 40 гаргай наһатай, ялагар са-...н погоон зүүһэн эхэнэр ...үрһаа бодожо, һандали ...шэ заажа һуугты гэбэ. ...ань нүгөөдэ таһалгынгаа ...э нээжэ электрическэ лам-...а носоогоод, гэрэл толо та-...ulжархина. Тиигээд «энэл ...манай хүдэлмэриин ...ра» гээд заана. Тэн-... һаруул, дулаан, ...сэбэр. Пол ба ханануудынь ковёр үлгөөтэй, диван, ...н стул, элдэб нааданхай ... Комнатын тэг дунда та-...саһан түхэреэн стол дээрэ ...ирхолтой журнал, номууд ...лаатай байна. Аятай ...доор табяатай заахан ...нууд, столнууд үхибүүдтэ ...юулагданхай. Эндэ оро-...о хүүгэдэй сад мэтээр ...дэнэ. Үхибүүдэй комнатын ...пектор Любовь Алексеевна ...пановатай ажал хүдэлмэри ...айнь хөөрэлдэбэбди.

— Бидэнэр ехэнхидээ үдэ-...деэ, хүдэлмэриин үдэрэй ...рэһэнэй һүүлээр ажалланабди. Үдэшэ орой болотор тэнэдэг, элдэб аяг зан гаргадаг, ниитын журам эбдэдэг үхибүүдые хүмүүжүүлхэ зорилготойбди. Энэ хүдэлмэреэ хэхэдээ үргэн ниитэ эдэбхитэдтэ түшэглэнэбди,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: милициин младша лейтенант Л. А. Степанова ажалайнгаа түсэб табижа һууна. **Н. Дамбаевай** фото.

Һүүлээрнь Любовь Алексеевна журамгүй үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхын түлөө юу хэдэг, ямар хэмжээ абадаг тухайгаа хөөрэжэ, бидэнэрые һонирхуулна.

— Ургажа ябаа залуу үетэниие үнэн сэхэ, шадамар бэрхэ хүнүүд болгохын тулада эдир бага байхаһаань хойшо оролдохо шухала,—гэжэ Любовь Алексеевна хэлэбэ.

Үнэхөөрөөшье Советскэ райгүйсэдкомой милициин таһагай дэргэдэхи үхибүүдэй таһалгын инспектор нүхэр Степанова, өөрынгөө туһалагша, милициин лейтенант Надежда Николаевна Мироноватай хамта журамгүй үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Гурим журам эбдэһэн гү, али ондоошье аяг гарагаһан ушарые тэрэ дары зүбшэн хэлсэжэ, хүмүүжүүлхы хэмжээ абадаг. Али нэгэн үхибүүнэй һургууляа хаяад, гурим эбдэжэ, гэмтэ ябадал гаргажа байхыень харабал, тэрэниие миил орхидоггүй—зохихо газарта дуулгажа, хэмжээ абхуулдаг юм. Мүн тиимэ үхибүүдэй түрэлхид, багшанартайнь хөөрэлдэжэ, хамтын хүсөөр хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг.

...Нэгэтэ февралиин һүүлээр 26-дахи һургуулиин 6-дахи классай һурагша Валерий Трофимович һургууляа хаяад, хэдэн хоногоор зайгуултажа ябашаһан юм. Энээн тухай мэдээсэл үхибүүдэй таһалгада ороһон байгаа. Энэ ябадалһаань болюулжа туһалхыень эхэнь тэдэнэртэ хандаһан байна. Валериие милиционерээр бэдэрүүлжэ асараад, Любовь Алексеевна тэрээнтэй хөөрэлдэбэ. Удаахан хөөрэлдөөн болобо. Түрүүшээр хэрзэгы байһан Валерий зэмээ мэдэржэ, саашадаа тиихэеэ болёоб гэжэ мэдүүлбэ. Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр Валерий тад ондоо болоо һэн. Тэрэ сагһаа хойшо Валерий элдэб ааша гаргахаяа болёод, һуралсалдаа оролдосотойгоор хандадаг болоо. Мүнөө тэрэ жэшээтэ һурагшадай нэгэниинь юм.

Үхибүүдэй таһалгын хүдэлмэритэй танилсахада, иимэ ушар яһала олон үзэгдэдэг. 33-дахи, 51-дэхи һургуулиин һурагшад Шашин Леонид, Климентьев Виктор гэгшэд мүн лэ зайгуултажа ябадаг байһанаа болинхой.

Бэлэн шэбшэг хэлэжэ, хүндэ дайралта хэжэ, гурим эбдэжэ ябадаг, мошхуу зантай үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлжэ, ажабайдалай зүб замда гаргажа табиха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ юм. Гэбэшье Любовь Алексеевна багшын мэргэжэлтэй, ажабайдалай баян дүршэлтэй тула өөрынгөө уялгые хүндэтэйгөөр дүүргэдэг. Тэрэ болбол өөрөө 4 хүбүү, тиихэдэ тэрээнтэй сугтаа ажалладаг нүхэрынь долоон үхибүү хүмүүжүүлһэн байна. Тиимэһээ тэдэнэр үхибүүдэй абари зан бэлэхэнээр мэдэжэ, дурыень бэе тээшээ татажа, ёһотой эхын дура сэдьхэлээр тэдэниие хүреэлжэ шададаг.

Гансашье ниитын журам эбдэгшэд, үхибүүдэй таһалгада асарагдадаггүй, мүн төөриһэн, аба эжыһээ үйлсэдэ таһарһан үхибүүдшье ородог. Тэдэнэй түрэлхидыень, гэр байрыень бэдэржэ олоод, абаашажа үгэхэ ушаршье гарадаг. Теэд эдэ бүхы хэрэгүүдые Любовь Алексеевна үнэн зүрхэнһөө оролдон бэелүүлдэг юм. Тиимэһээ тэрээн тухай «энэрхы сэдьхэлтэй эхэнэр» гэжэ ажалшадай дунда дэмы хэлсэдэггүй байха.

Любовь Алексеевна Степанова милицидэ хүдэлмэрилхэеэ партиин уряалаар 1946 ондо ерээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ эхэнэр таһалгаряагүй алба хэнэ. Энэ үе соо юрын эхэнэрһээ милициин офицер болотороо ургаа. Арбаад жэлэй туршада арадтаа үнэн сэхээр алба хэхэдээ нүхэр Степанова оло дахин магтаалда, шагналда хүртэһэн байна. Эдэ бүгэдэ хадаа тэрэнэй ажалдаа оролдосотой һайнаар хандадаг байһые үшөө дахин гэршэлнэ.

Ив. ОЧИРОВ.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

Һаалиша, хүгжэмшэ хүбүүн

Үглөөнэй улаан наранай хадын саанаһаа һаяхан бултайжа байхада, «Победа» колхозой үнеэдэй хашаа соо хүхюутэй солбон һаалиша Чимит хүбүүн хүдэлмэрсэ үнш хада эхилэнхэй байдаг. Хүдэлмэрилжэ байхыень харахада урматай даа. хүбүүн хүн хүшоор муидаха бэшэ: үнеэдэйнгээ хүхыень ээжэлүүлэн татахадань, хүнэг соонь һүнэй хүүеэн таһалдадаггүй. Одоошье эндэ «Дүрбэн галуун дүүеэд ерээ, дүлэтэ мэргэн т одоод абаа» гэһэн арадай таабариин бодото тайлбариие нюдөөрөө харахат.

...Чимит Цыдендамбаев фермэ дээрэ һаалишан боложо ерэһээр оройдоо дүрбэхэн һара хүдэлмэрилжэ байна. Түрүүшын үедэ Чимит элдэб бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдоо. Үнеэдээ эдеэлүүлжэшье ядаагүй, зүгөөр һаажал һураха бэрхэтэйшэг байгаа: гар шалаха, дадаагүй һаалишанда үнеэдыншье эбилжэ үгэдэггүй һэн. Чимит бэрхэшээлһээ айнгүй ажаллажа, һаалишан болохо гэһэн хүсэл зоригоо бэелүүлжэ шадаа.

— Залуу хүбүүдэй һаалишад боложо байһан тухай газетэһээ уншаа һэм,—гэжэ нүхэр Цыдендамбаев хөөрэнэ. — Тиигээд өөрөө һаалишан болохо гэжэ шиидээб. Энэ хэрэгтэм фермымнай һаалишад туһалаа. Мүнөөшье хүдэлмэриһөөнь жэшээ абан ажалланаб.

Малай үбэлжэлгын харюусалгатай үе үнгэрбэ. Даажа байһан 10 гунжадынь барандаа туглаллаа, толгой бүриһөөнь үдэртөө 5—6 литр һү һаана. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха гэһэн уялгаяа залуу һаалишан амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Үдэшэндөө фермын улаан булан соо ирагуу һайхан хүгжэмэй аялга ханхинан байдаг. Мүн эндэшье Чимит хүбүүн хүдэлмэриингөө һүүлдэ фермынгэ һаалишадта лимбэ, гармошко дээрэ бурят, ород арадуудай дуунай аялга, мүн советскэ композиторнуудай зохёоһон хүгжэм наадажа үгэдэг юм. Аймагай центртэ һаяхан болоһон ураннһайханай самодеятельностиин харалгада хабаадалсажа, Чимит хүндэлэлэй грамота бэлэгээр шагнагдаа.

— Саашадаа хүгжэмэй һургуулида һураха хүсэлэнтэйб. Мүнөө дээрээ хүдэлмэрилжэ, Америкые хүсэхэ хэрэгтэ туһалалсаха хэрэгтэй,—гэжэ Чимит Цыдендамбаев хөөрэнэ.

Ш. Александров.

Ярууна.

Барас ХАЛЗАНОВ

Арюухан дураяа...

Хэлэбэлшни — хабсагайе онгиргожо
хаяхаб,
Хэлэбэлшни— сэсэгүүдые тэбэрээр
асархаб—
Арюухан дураяа этигэ намдаа.
Захирбалшни— сахилгаае барихаб
гараараа,
Захирбалшни—агтые ургалхаб
хазаараар—
Арюухан дураяа этигэ намдаа.

Хэлэбэлшни— һэтэ далайе
тамархаб,
Хэлэбэлшни—Саяан өөдэ дүүлижэ
гарахаб—
Арюухан дураяа этигэ намдаа.
Захирбалшни—дабахаб харгын
холые,
Захирбалшни—бэлэглэхэб
тэнгэриин одые—
Үгыш дураяа, этигэ намдаа
Үнэн ябахаб энэ наһандаа!..

Шубууд хэды наһа хүрэдэг бэ?

Шубуудай хэды наһа наһалдагые хайшан гэжэ тодорхойлдог бэ гэһэн асуудал уншагшадые һонирхуулдаг байна.

Шубуудай хэды наһа хүрэдэгые урдань бариянда байлгажа гү, али зоологическа сад, паркнууд соо хэгдэһэн шэнжэлэлгээр тодорхойлдог байһан юм. Тэрэ шэнжэлэлгээр, жэшээнь, булжамуур 13 наһа хүрэдэг, борбилоо—14, шаазгай—21, гулабхаа—35, тохорюун—40, шара шубуун—53, хайлгана—60, турлааг—70, зэрлиг галуун—80, тоти шубуун—100, бүргэд—100 наһа хүрэдэг байгаа. Тиихэдэ 100 болон дээшэшье наһа хүрэдэг шубууд олон.

Шубуудта тэмдэг зүүлгээд табихада, тэдэнэй наһа тухайлхада туһалдаг. 1910 ондо Голландида тэмдэг зүүлгэжэ табигдаһан хайлгана шубуун 1933 ондо (23 жэл болоод) баригдаһан байна. 1932 ондо Курганска область дотор тэмдэг зүүлгээд табиһан нугаһан 15 жэл болоод, Тюменскэ областьдо үзэгдөө. Мүн тэндэ табигдаһан хоёрдохи нугаһан 17 жэл болоһон хойно (1948 оной сентябрь һарада) Свердловско область дотор олдоһон байха юм. Ярославска областьдо тэмдэг зүүлгэгдэһэн хайлгана 18 жэл болоод, 1948 оной август һарада Башкирида алагдаһан байгаа.

Шубууд ехэнхидээ элдэб дайсадта баригдажа гү, ангуушадта алуулжа, үбшэлжэ, мүн ондоошье шалтагаанаар хорооглжо үсөөрдэг дээрэһээнь, тэдэнэй наһа шэнжэлэлгэ үшөөл захадаа гартаагүй байна гэжэ байгаалиие шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

БМАССР-ЭЙ СОВНАРХОЗДО

Бурят-Монголой совнархозой ээлжээтэ зүблөөн дээрэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгээр үйлэдбэрилхэ тухай тогтоол гаргагдаа. Тэрээн соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд энэ жэлдэ 1 миллион түхэригэй стул, буфет болон бусад мебель гаргаха болобо.

Совнархозой хүнгэн промышленностиин, эдеэ хоолой управлениин предприятинуудта 655 мянган түхэригэй эд бараа гаргаха даалгабари үгтөө. Мүн 300 мянган түхэригтэ сагаан эдеэнэй зүйл нэмэжэ наймаалагдаха байна.

Байгша оной 4-дэхи квартал соо хубсаһа угаадаг шэнэ түхэлэй машина, зунай сагта эдеэ хоол хадагалха холодильнигууд бүтээгдэдэг болохонь. Галуута Нуурай рудоуправленидэ, цементын заводто, Зэдын комбинадта хубсаһанай шифоньер, шкаф болон гэрэй бусад хэрэгсэл бүтээдэг болохо гэжэ шиидхэгдэбэ.

П. Иванов.

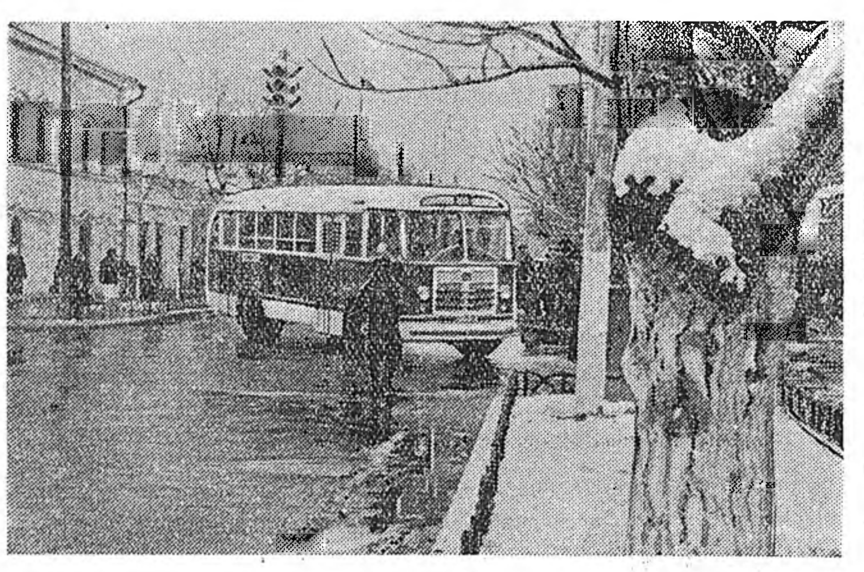
Түнхэнэйхид кукольна театр хараба

Эрхүүгэй хүүгэдэй кукольна театрын артистнар Түнхэнэй аймагта һаяхан ерэжэ, хэдэ хэдэн зүжэг наада харуулба. Эндэ долоон хоногой турша дотор ябахадаа колхознигуудые, хүдэлмэришэдые, хүүгэдые ехээр һонирхуулһан байна.

Аркадий Гайдарай «РВС» гэжэ пьесэ, мүн «Тахяагай һүн» гэжэ комеди болон бусадые харуулаа.

А. Мангатханов.

Үһа ехэтэй саһан

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэдэ саһанай ороһон уржадэр үглөөгүүр.
А. Мантаевай фото.

Республикадамнай урин дулаан үдэрнүүд боложо байтараа, апрелиин 23—24-дэ саһан ехээр оробо. Олонхи аймагуудта нойтон шара саһан ороо. Зарим газарта шанга һалхин болоһон байна.

Кабанскда 21 миллиметр, Бичурада, Кяхтада—19, Зэдэ голые үгсэжэ: Закаменай, Ториин, Зэдын аймагуудта —14—17, Иволгын, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Заиграйн, Сэлэнгын, Хориин, Хэжэнгын аймагуудта—11 — 13, Яруунын аймагта 6 миллиметр шииг нойтон ороһон байха юм.

Баргажанда, Курумканда 2 миллиметр нойтон ороо.

Энэ саһан ехэ нойтон, нягта, үһа ехэтэй байба. Ороһон саһан удаан болонгүй хайлаба.

Апрелиин гурбадахи арбан хоногто саһанай иимэ ехээр ороһон ушар тон хомор үзэгдэл болоно. Иимэ саһан 20—25 жэлэй туршада нэгэ дахин шахуу үзэгдэдэг.

Ороһон саһан газарай хүрьһэндэ шииг нойто ехээр үгэжэ, уларилай дулаархалаар сабшалангай, бэлшээриин газар дээрэ ногоон һайнаар ургахаһаа гадна, эртэ таригдаһан ороохо тараян нэгэ жэгдээр гараха байна.

И. Котов.

Энээниие мэдэхэ гүт?

☆ **Шатар анха түрүүн Индидэ бии болоһон юм. Мүнөө тоологдодог оной VI зуудахи жэлдэ тэндэхин шатараар наададаг болоһон байгаа.**

☆ **Бумбэрсэг дэлхэй дээрэ 800 мянган зүйлэй хорхой, сохо бии гэжэ эрдэмтэд тодорхойлоо.**

☆ **Шубуунда залин огто буудаггүй юм. Юундэб гэхэдэ, шубуунай үдэ электричество табидаггүй онсо шанартай.**

☆ **Түрүүшын географическа карта Россидамнай 1614 ондо хэблэгдээ һэн.**

☆ **Шүбэгэһөө 100 мянган жэл урид хутага хэрэглэгдэжэ эхилээ гэжэ тодоруулагданхай. Венецидэ 300 жэлэй саана шүбэгэ түрүүшынхеэ хэрэглэгдэдэг болоһон байна.**

☆ **Номгон далай дэлхэй дээрэхи эгээл гүнзэгы далай гэжэ тоологдодог. Филиппинын ольторогуудай оршондо Номгон далайн гүнзэгынь 10.863 метр болодог. Мүн дэлхэйн нуурнуудай дундаһаа эгээл гүнзэгынь (зарим газарта 2 километр шахуу) Байгал гэжэ тоологдодог.**

☆ **Дулаанай орондохи бамбук модон тон түргөөр ургадаг байна. Үдэртөө 50—60 сантиметр, заримдаа 1 метр хүрэтэр ургана.**

(1958 оной календарьһаа абтаба).

„ХҮҮЕЭ ТАЛА"

☆ ☆

(Онтохон)

Урдань нэгэ сагта, улад зоной барга байхада, бурят зоной бутархай тарyу һуудалтай байхада, Шара голой хойморто, Шандын булагай эхиндэ үрхөөрөө нара харадаг, тооноороо туяа оруулдаг урса багахан гэртэй Ухаа Маарyутан гэжэ айлайхи байһан гэхэ. Тэрэ айл газаагаа ганса нэгэн малтай, хара амха хараад һуудаг байба.

Маарyу гэшээнь шог энеэдэ ходо гаргажа ябадаг наадаша хүн юм һэн ха. Тэрэнэй һамган Шарyу хонгор, һайхан һаналтай, залан сэхэ заатай эхэнэр һэн ха. Маарyутан зоно, аянгадаа айлшалуулжа үдэшэдэг байһан гэхэ.

Үбэл, намарай үдэшын утада дүтын залуушуул Маарyу ахатанайдаа сугларжа, бээлэй туужа, бэһэлиг нюужа наададаг, һаха харбажа, буга хаажа, шагай хонгордоожо шагалзаадаг, үльгэр таабари хэлсэжэ, үгэ хүүр булясалдадаг, хүхидэг, хөөрэлдэдэг байба. Маарyутан залуушуулай шууяха, наадахада хашардаг, тутархадаггүй байһан юм.

Эрэ хүнэй жолоо ута, эмээлтэ моринод ганзага хүндэ гэлсэдэг. Маарyу холо ойро, хото хүдөөгүй ябадаг, ан гүрөөл, аба үргээлдэ гарадаг, ошоһон тээһээ олзотой, гараһан тээһээ ганзагатай буудаг байгаа. Шарyушье шамарлангүй, эзэнэй асарһан юумые эд, эдеэн болгодог һэн ха.

Зунай аяма халуун үнгэржэ, алтан намар ерэбэ. Үбгэн хүгшэн хоёр үдэшын эдеэн дээрэ үбэлэй үүсэ, хоногой хоол тухай хөөрэлдэбэ:

— Шарyу! Мүнөө үбэл юугээ үүсэлжэ, ами залгаха, хоолойгоо хориха гэжэ байна гээшэбибди,—гэбэ ха Маарyу.

— Үбгэн ангууша арын гүрөөhэ арадань, үбэрэй гүрөөhэ үбэртэнь сайбалжа, тогоо тоһодохо, табшэ тээхэ бэшэ юм гү?—гээд, наадан үгөөр хэлэхэ мурнтөө «халуун намарһаа хойшо юун үсэеэ һанабаб» гэжэ Шарyу досоогоо бодоно.

— Бордохо тордохо малаа эртээһээ оложо, үүсээ барижа, үбһэндөө хааха сагнай ойртоо гэшэ.

— Гунан сар, халзан эрьеэ хоёрһоо ондоо үлүүшэхэ мал үгы халимбиди,—гэбэ Шарyу. Хүйтэнэй амин унаба. Үүсэшье үлеэһэн сууха шэнги болоторо таргалаа. Гунан сар, халзан эрьеэшье үүсэ болоожо мухариба, шарууһан болоожо шарбаба. Маарyу Шарyу хоёр мяхаяа эмдэжэ, амбаарта оруулхадаа, ууса үбсүү, һээр хабһа гэхэ мэтын һай һайн мяха, хабар эдихэ нарияа дараа һэн ха. Наадаша шогууша Маарyу нарияа дарахын забһарта һамгандаа нигэжэ хэлэбэ:

— «Хүүсэ талынгаа» ерэхэдэ нарияа эдюулхэбди,—гээд эмнии байжа хэлээ, энеэн байжа дуу гараа һэн ха. Шарyу ямар «талынь» ерэхые асуунгүй, «Маарyугай танил тала барагдаха юм бэшэ даа» гэжэ бодоод, тэрээн тухай дуугай үнгэрөө һэн ха.

Үбэл үнгэржэ, хабарай һара гараба. Маарyутанай үүсэншье барагдаха тээшээ болобо. Үнөөхи «хүүсэ талань» хэзээ ерэхэ юм ааб даа» гээд, Шарyу ганса һанаандаа бодоно. Торхотой нариншье ойроо хүртэнгүй тобойжо һууһаар. «Талашье» ерэнэгүй.

Маарyу хонон үнжэн хүдөөлнэ, аминай хэрэгээр аяншална. Эзэнэй үгыдэ гансаараа байжа һураһан Шарyу газаахи, гэртэхеэ жэншэд гүүлэнгүй байжа һуранхай.

Маарyугай аянда мордоһоной һүүлээр танигдаагүй нэгэ хүн таланай сэргэдэ туласа ерэжэ дэгэл хубсаһанайнгаа тоосо байба. Шарyу айлшанайнгаа мори абахаяа үгтажа гараа һэн гэхэ. «Томоотой» айлшании тудажа буулгаһан Шарyу хөөрэлдөөн дундаа галаа түлэжэ, сайгаа шанажа түхэгүй.

— Маарyу таламни хаана гэшэб,—гээд эрээшэ тэрэ хүн хэлэхэ барихa үгээ оложо ядан һууба.

— Аминай хэрэгээр аян холо зорижо гараа һэн.

—Халагни халаг, холоһоо ерэжэ, талатайгаа уулзажа шадангүй бусаха бологдобо гээшэ ааб даа. Залууһаа хойшо танил тала ябаа улдууд гээшэ һэмди. Манай тиишэ ябахадаа ородог, хүрэдэг, хонон үнжэн айлшалдаг, ошыш, ябыш гэжэ уридаг һэн,—гэсэгээн гэмэрбэ.

— Айлшанаймнай алдар нэрэ хэншье юумэ ааб даа?

— Маарyугай һанаха байха нүхэрынь. «Хүүеэ талань» гээшэлби,—гээд гэнэн хонгор Шарyуе гэнэдхээһэндээ һаамагашан, гоё гоёор хөөрэсэгөөнэ.

— Ягаа һайн юумэ гээшэб, халуун намарһаа хойшо хүлеэһэн айлшамнай ерэбэлта даа,—гэжэ Шарyу борьбо дээрээ бохинобо. Нари үүсэ аманда орохонь байна гэжэ «айлшан» бодоһондоо досоогоо һэм гээд, дарyу зан гарган:

— Мал адууһан тарган ондо ороо гү?—гэсэгээн, худал үнөөр һурасгаапа.

Дараатай нари задалагдажа, эдеэн болобо хэбэртэй. Тэбшэтэй обогор мяхан айлшанай урдахи аягын шэрээ дээрэ табигдаба. «Хүүсэ тала» «эдеэ баригты» гүүлхэеэ хүлеэн ядажа, аман соогоо сугларһан шулһэеэ хос байса залгисагаана. Һомошо хутагалааша һугалжа, хормойдоо аршаа, шэрээдэ нииладжэ. Ташаганаа энеэсэгээн, таблатай мяха хүдал үнэн үгэтэй холижо байгаад, жабжааран тоһо буншахтар жажалба. Ерэһэн тэрэ хүн үнөөхи нарииень хонон байжа хоргодоод, айл хэбһээр арилаа бэлэй. «Айлшанай» нимэ эдеэмэр хадань, Маарyу мэдэжэл торхоор нари дараа юумэ һэн байна» гэжэ бодоод ля Шарyу үнөө һэн ха.

Айл хэһэжэ, аягын амһар долёожо, худал үгэ суглуулжа, хонгор хүнүүдые мэхэлжэ ябадаг хүйхэр Дамдин гэдэг нэгэтэ Маарyугайда үүсэ гаргалсагшадһаа «Хүүсэ тала» тухай зэрэб үгэ дуулаад, эзэнэйнь холо аянда мордохые адуулжа байһанаа һамбаа оложо, һамгыень мэхэлжэ үүсынь залаад, үгы болошоо һэн гэхэ.

— Хүүеэ тала хүүежэ, хабарай хашанха, туранха үдэрнүүд ерэбэ.

— Зай, Шарyу, «Хүүсэ таламнай» ерээл даа, нарияа задалжа, эдихэ эмхихэ сагнай болобо гээшэ. Торхоёо оруулая, тогоогоо табия,—гээд Маарyу маһалзан һууба.

— Энээнэй юуншье гэһыень ойлгохогүйш. Баһа юун «Хүүсэ талаш» ерэбэб. Тэрэш үни хада айлшалжа, нариншь бараа, торхыеш хооһолоо һэмнай,— гэжэ Шарyу шаантаг шэнги үгөөр Маарyугай досоо харанхалуулба.

— Үгэдөө тороһон Маарyу Шарyугайнгаа урдаһаа шиидшье абяа гарангүй, уруу духа һуугаа гэлэй.

Н. Цыбенов.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Германиин Федеративна Республика ошобо

Германиин Федеративна Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондо худалдаа наймаанай-экономическа асуудалаар хэлсээ, мүн консульскэ договор баталхын тула Германиин Федеративна Республикын Федеральна правительствын лаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи шо А. И. Микоян апрелиин «ТУ-104» самолёдоор Мос Бонн ошобо.

(ТАСС)

А. И. Микоян ФРГ-дэ ерэбэ

БОНН, апрелиин 25. (ТАСС). Мүнөөдэр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян суг ябаһан нүхэдтэеэ тусхай поездоор Франкфурт-на-Майне городһоо Бэнн ерэбэ. Поезд соо А. И. Микояниие ФРГ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Брентано болон ФРГ-гэй бусад тусхайта түлөөлэгшэд үдэшэжэ ябалсаа.

Боннскэ вокзалай перрон дээрэ советскэ айлшадые СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг посольствын хүдэл лэгшэд болон тэдэнэй гэр хид угтаа. Советскэ һургуули А. И. Микоянда сэсэгүүдые рюулаа.

Угталга дээрэ мүн Баруун Г ниин болон гадаадын хэблэлэй тоото түлөөлэгшэд байлсаба. зал шадарай талмай дээрэ олон мянган һуурин зон айл халуунаар угтаба.

СССР болон ФРГ-гэй хоорондо хэлсээн баталагдаба

БОНН, апрелиин 25. (ТАСС). Мүнөөдэр ФРГ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ СССР болон ФРГ-гэй хоорондо худалдаа наймаанай-экономическа асуудалаар хэлсээн, мүн консульско договор баталагдаба. Хоёр ороной правительственна делегациин хоорондо Москвада хэгдэһэн хөөрэлдөөнэй дүнгөөр энэ хэлсээн баталагдаһан байна.

Худалдаа наймаанай-экономическа асуудалаар хэлсээндэ советскэ талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо П. Н. Кумыкин, консульско договорто—СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов табяа.

ФРГ-гэй талаһаа дурсагдаһан документнүүдтэ ФРГ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Брентано, Лар гэгшэд гар табиһан байна.

Гар табилгын һүүлээр А. И. Микоян, Брентано үгэ хэлээ.

Хитадай арадай һайндуратанай Верховно командованиин коммюнике

ПЕКИН, апрелиин 25. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай арадай һайндуратанай Верховно командовани коммюнике тунхаглаа. Корейһээ Хитадай арадай һайндуратанай түрүүшын бүлэг сэрэгүүд гаргагдажа. Мартын 15-һаа апрелиин 25 болотор Хитадай арадай һайндуратанай дивизи гаргагдаба гэжэ тэрэ коммюнике соонь хэлэгдэнэ.

Индонезиин арад колониализмда эсэргүүсэн тэмсэнэ

Колониализмда эсэргүү тэмсэлдэ зорюулагдаһан олон зоной хабаадалгатай митинг Джакартын Негара гэжэ ордон соо апрелиин 24-дэ болоо. Олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, студентнүүд, залуушуул, дайнда хабаадагшад, эхэнэрнүүд, хүдэлмэришэд, тарияашад эндэ сугларaa.

Митингдэ хабаадагшад нэгэн дуугаар тогтоол баталан абажа, колониализмын али бүхы үзэгдэлые, Индонезиин дотоодын хэрэгүүдтэ хариин гүрэнүүдэй зүгһөө хамааралсалгые эрид шууд буруушаагаа. Баруун Ирианиие сүлөөлхын, Индонезидэ колониализмые хүсэдөөр усадхан зайсуулхын түлөө тэмсэжэ байһан Джуандын правительствын политикые дэмжэжэ байһан тухайгаа митингдэ хабаадагшад мэдүүлһэн байна. «СЕАТО бүлэгые, сэрэгэй ондоошье бүлэглэлнүүдые тараaха, ядерна зэбсэг туршалгые болюулха эрилтэ бидэнэр хэнэбди. Бандунгска конференциин соносхоһон гол ёһонуудые түргэнөөр, наринаар сахихые бидэнэр эринэбди. Уласхоорондын шанга байдал һулаpуулхые, буу зэбсэг хуряахые, эгээн дээдэ тушаалтадай зүблөө түргөөр зарлахые бидэнэр хүсэнэбди» гэжэ тогтоол соонь саашадаа хэлэгдэнэ.

Президент Сукарно митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, өөһэдынгөө оронуудта колониальна дарлалтын бүхы үлэгдэлнүүдые хүсэдөөр усадхахын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхын тулада Ази, Африкын арадуудай бата нэгэдэлтэй байхые шухала гэжэ онсолон тэмдэглээ. Хүн түрэлтэн атомна дайнай аюулай үмэнэ зогсожо байна. Энэ аюул капитализм-империализмын талаһаа тохёолдуулагдана. Энэ аюулые усадхаха шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

Колониальна дарлалта загсаажа, усадхагдажа, шэнэ ёһо гүрэн тогтохо байһанда этигэжэ байнаб гэжэ Сукарно элишэлэн мэдүүлээ. Азиин, Африкын бүхы арадууд хүсэдөө даанхай байдалтай боложо байха, бүхы хүн түрэлтэн шэнэ ажаһуун байжа шадаха гэжэ найдана гээд Сукарно мэдүүлээ.

Баруун Ирианиие сүлөөлэлгын лөө тэмсэлэй национальна тын түрүүлэгшэ, армиин начальник Насутион колониальна дарлалтада эсэргүүсэн тэмсэл уряалха зуураа, колониализм хүсэнүүд Индонезиин Республикын эсэргүү харата муухай дые гарган үймөөшэдтэ «Дар-Уль-Исламай» бандинуудта буу зэбсэг үгэнэ гэжэ онсолон дэглээ. Оронойимнай дотоодын рэгүүдтэ багаханаршье хамаалсалга колониализмын үзэгдэл шэ, тэрэниие усадхаха хэрэгтэй жэ Насутион мэдүүлээ.

Митингын түгэсхэлдэ, «Баруун Ирианиие сүлөөлэе!» гэһэн дуу сугларагшад дуулаба.

(ТАСС)

Англи водородно бомбо туршахаяа байна

ЛОНДОН, апрелиин 25. (ТАСС). «Ньюс Крэникл» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, ерэхэ долоон хоног соо Англи Номгон экеан дээрэ водородно бомбо туршалгынгаа ехэхэн программые бэелүүлжэ эхилхэнь. Үсэгэлдэр уһан далайн министерство, гадаадын хэрэгүүдэй министерство Рождество гэжэ ольтирогһоо руун-урагшаа 37 мянган дүрбэлжэн миль талмайе аюултай газар соносхоо. Эндэ апрелиин ядерна буу зэбсэг туршагдаха байна.

Алжирта саазалалга үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, апрелиин 25. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Алжирай 3 патриот—Абдеррахман Талеб, Гарби Саид, Саад Бен Белькасем гэгшэд саазалагдаа. Тэдэнэр национальнэ-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө саазалагдаха гэжэ французска сэрэгэй трибуналаар сүүдлэгдэһэн байгаа.

Алжирай патриодуудые саазалалга Франциин демократическа олониитэ зоной дура ехээр гутааба. Францида германска сэрэгэй гэмтэдые сагааруулха шиидхэбэриин абтажа байһан үедэ Алжирай даанхай байдалай түлөө тэмсэгшэ патриодууд саазалагдана. Франциин элитэ публицист Вюрмсер «Юманите» газетэдэ нийтэлэгдэһэн статья соогоо Алжир арадай национальна даанхай байдалай түлөө тэмсэгшэ хабаадагшадые саазалалга «Алжиртахи дайн сэрэгые үргэлжэлүүлһэн гэмтэ ябадал мүн» гэжэ Вюрмсер нэрлэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации — культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия —37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00719. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №